

1963

Leto LXV - št. 6

SLOVENSKI
čebelar

VSEBINA

Virmašan: Dobra, a draga šola	129
Vladi Martelanc: Letošnja zimska katastrofa — važen nauk za bodočnost	131
Stane Petelin: Letošnja škoda zaradi nosema- vosti v luči zavarovanja	135
A. B.: Francosko in nemško čebelarstvo ter EGS	138

OSMRTNICE

Franc Vajnhandel, Avgust Plumberger, Karel Plestenjak	141
--	-----

NASA ORGANIZACIJA

Iz Ilirske Bistrice	142
Čebelarji se že pripravljajo	142
Čebelarstvo društvo Radeče	144

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Zanimiva slika iz dobe verske reformacije:
Hudič pelje Lutra in njegovo ljubico, nuno
Katrigo, v pekel

NA OVITKU

Poročilo opazovalnic za mesec april. Oglasi.

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarских društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska ČP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

1867

DOBRA, A DRAGA ŠOLA

VIRMASAN

Letošnja dolga in huda zima jo je čebelarjem pošteno zagodla. Zgodaj zapadli sneg in z njim nastopivši mraz sta že novembra onemogočila vsak izlet čebel. V naši okolici so zadnjič izletele čebele 3. novembra in nato šele 5. marca. Tudi tako dolg zimski počitek so dobro prebile in ostale žive vsepovsod, kjer so prezimovale na dobri hrani. V krajih pa, kjer so prezimovale na hrastovi mani, hojevem ali kostanjevem medu, so posledice strašne. Mnogo čebelnjakov je danes popolnoma praznih, ker so njih prebivavke odšle k patronu Ambrožu. Tudi mnogo dobrih čebelarjev je zelo prizadetih; padlo jim je nad polovico panjev. Žalostni stoje sedaj ob ostankih prej lepega čebelarstva.

Vremenski preroki so nam napovedali dolgo in hudo zimo z dosti snega. Toda čebelarji smo tiste vrste ljudje, ki bolj malo verjamemo meteorološkim napovedim. Pregovor pravi, da taki bogovi malo vedo, ki kruh jedo, a letos so na žalost enkrat zadeli. Ker so bile prejšnje zime mile, brez hujšega mraza, smo tudi lani računali, da se bodo lahko čebele večkrat spreletele in očistile.

Lansko leto je bila pri nas edina dobra paša na pravem kostanju. In ravno ta dobra paša je bila za marsikaterega čebelarja usodna. Zanašajoč se na ugodno zimo je pustil v panjih kostanjev med. Kdor pa je na tem medu zazimil, mu je šlo vse. Ker vsebuje kostanjev med preveč neprebavljivih snovi, povzroča žejo, pomanjkanje vode pa sili čebele ob vsakem vremenu na prosto. Vse izletele čebele so ostale zunaj v snegu. Tako jih je

bilo v panjih čedalje manj in, ko se je pojavila zalega, jih ni bilo dovolj, da bi jo grele in negovale. Zadnji hudi mráz v začetku marca je marsikatero oslabilo družino popolnoma uničil. In ob prvem izletu je bilo v teh panjih vse tiho. Satje in stene panjev so bile ponesnažene, mrtve čebele pa so ležale na podnici z napetimi zadki. Žalosten pogled za čebelarja!

Tudi čebelarjem, ki poznajo slabe posledice prezimovanja na kostanjevem medu in so ta med vsaj delno nadomestili s sladkorjem, zima ni prižanesla. Za odvzeti med so dodali po 5 kg sladkorja na panj. V normalni zimi, ko imajo čebele še decembra in nato tudi v februarju kak izletni dan, bi to zadostovalo. Toda minulo zimo so sladkor prej porabile in prišle že februarja na kostanjev med. Zato so sredi februarja, ko je bilo nekaj sončnih dni, čeprav se je toplota sukala nizko nad ničlo, silile iz panjev v sveže zapadli sneg. V poginulih panjih pa je bil ves preostali med načet, ker so v njem iskale vodo, kar kaže, kako zelo so jo rabile. Veliko panjev so ti izleti tako oslabili, da so v začetku marca padli, a kar je ostalo, je bilo treba združevati. Koliko pa je čebelarjev, ki niso imeli niti tega dela, temveč so lahko panje zgolj izpraznili in očistili? Ti naj sedaj preostali med v satih iztočijo in porabijo kjerkoli, samo ne za pitanje čebel, ker ni zanesljiv. Satje naj prekuhajo v vosek in zamenjajo za satnice, da jih bodo imeli ob obnavljanju čebelarstva pri roki. Tako bodo rešili vsaj tisto, kar se še da rešiti.

Clovek se uči, dokler živi in tudi čebelarji nismo izjema. Minula zima je bila za nas dobra, a draga šola. Za bodoče se ne bomo več smeli zanašati na mile zime. Vsako jesen bomo morali oskrbeti čebele z res dobro hrano. Ako ne bo medu, jim bo pač treba dati sladkor. Le tako se bomo obvarovali hudih izgub, kakršne smo doživeli letos.

Večkrat se pojavi medenje hoje ali mane še v poznem poletju ali v začetku jeseni. Donosi sicer niso veliki, a čebele le lahko toliko nanosijo, da je dovolj za zimsko zalogo. Ko jih čebelar pregleda, je vesel, da jim ni treba dodajati sladkorja. Toda to veselje se mu na pomlad navadno bridko maščuje. Ni prijetno jeseni, ko ima posebno kmečki čebelar drugega dela čez glavo, še odvezemati tak med. Ako ga res ne more iztočiti, naj vsaj zamenja medene sate s praznimi in doda sladkor! Medene sate naj shrani čez zimo v omari, spomladi, ko bo vreme že kolikor toliko toplo, a ne bo v naravi še nobene bere, pa naj jih zopet vrne družinam! Zadelan med naj z vilicami odkrije, da ga bodo čebele raje prenašale v gnezdo.

V krajih, kjer je kostanj tako rekoč zadnja izdatna paša, kar velja tudi za naše kraje, pa upoštevajmo tole: Takoj po kostanjevi paši bomo začeli pripravljati panje za prezimovanje. Medišča bomo iztočili (če bo kaj točiti). Iztočene sate bomo zamenjali z medenimi iz plodišča in tako počasi spravili ves kostanjev med v medišče. Matica bo imela dovolj prostora za zaleganje, da pa bo res zalegala, ne smemo pozabiti na dražilno pitanje. Pitajmo v manjših obrokih ves avgust! S tem ne bomo dosegli samo to, da bo matica dobro zalegala, ampak se bo tudi zimska zaloga počasi polnila. Res je s tem nekaj več dela, a čebelar rad stori vse, kadar gre za njegove čebele.

Čebelar, ki bo jeseni skrbel za čebele in jim še dodal, kar bo premalo, bo lahko v miru pričakal pomladi, ker bo vedel, da jim tudi najhujša zima ne bo mogla škodovati.

LETOŠNJA ZIMSKA KATASTROFA — VAŽEN NAUK ZA BODOČNOST

VLADI MARTELANC

Letošnja zima je prizadela slovenskemu čebelarstvu tolikšne izgube, da bo trajalo gotovo več let, preden bodo nadomeščene. To je bil pravzaprav strahoten potres, ki je v Sloveniji in najbrž tudi po ostalih republikah naše domovine zrahljal in razmajal solidno čebelarstvo zgradbo prav do temeljev. Niso še v celoti zbrani podatki o izgubah v Sloveniji, vendar po dosedanjih vesteh lahko sklepamo, da je padlo na tisoče in tisoče panjev. Bela krajina je npr. izgubila 70—80 % panjev, a od preostalega siromaštva bo do polovice maja še nekaj mrličev. Občutne izgube je pretrpela tudi naša Primorska, predvsem Vipavska dolina in Goriška. V Ljubljani in njeni neposredni okolici so čebele, ki niso bile v hojevi paši, kar dobro prezimile, čeravno je veljal do sedaj ta okoliš zaradi brezsončnih, meglenih dni kot skrajno neugoden za prezimovanje čebel. Ravno tako poročajo, da so čebele skoro brez izgub prezimile v širši okolici Ilirske Bistrice proti Brkinam in Knežaku, kjer piha skoro najmrzlejša burja v Sloveniji. Mnogi čebelnjaki so izpraznjeni do poslednjega panja. Nekateri od teh bodo sicer z veliko mero idealizma, žrtvami in stroški v nekaj letih znova zaživel, a mnogi bodo ostali žal prazni in kot nemi spomeniki pričali poznejšim rodovom o velikem čebelarskem brodolomu v zimi leta 1963. Nujno potrebno pa bo čebelarstvo čimprej obnoviti, ker bo sicer prizadeta naša celotna kmetijska proizvodnja, predvsem naše sadjarstvo. Rane moramo pričeti takoj načrtno in učinkovito zdraviti ter delavoljnim čebelarjem, četudi iz skupnostnih sredstev v obliki posojil pomagati, da prično obnavljati svoja čebelarstva. Saj so čebele za kulturne rastline množične opraševalke, ki ne poznajo meja med družbeno in zasebno zemeljsko površino.

Ključ do rešitve tega problema leži nedvomno deloma v rokah tistih srečnih čebelarjev, ki so jim ostale čebele žive. Letošnje čebelarsko leto naj teče v znamenju razmnoževanja in ne toliko v znamenju pridobivanja večjih količin medu. Ravnajmo se po pesniških vrsticah: »Odpri srce, odpri roke, sirotam olajšuj gorje!« Kaj nam pomagajo še taka gmotna sredstva, ako ne bo rojev naprodaj. Letos bo po čebelah mnogo povpraševanja in žalostno bi bilo, če bi to gnalo cene do oderuških višin. Kdor bo tu velikodušno pomagal, naj računa, da mu bo v stiski to tudi kdaj vrnjeno.

Nikakor pa ne smemo mimo teh izgub s tolažbo, da smo žrtve neke naravne neizogibne nesreče in da bo spet vse dobro, ko bomo panje naselili, češ da se take hude zime obnavljajo le vsakih 50 let. To bi pomenilo, da smo opekline ozdravili brez vsakega jamstva, da ne bomo spet opečeni. Tako je Bela Krajina na vsakih 25 let doživela z letošnjo kar tri katastrofe. V zimi 1937 do 1938 je padlo 40—50 % panjev, zima leta 1946/1947 je izpraznila povprečno 80 % panjev, a letošnja je prekosila prvi dve. Torej v kratkem razdobju kar tri katastrofe, čeravno bi se zadnji po prejšnjih izkušnjah v pretežni večini lahko izognili. Mar niso belokranjski čebelarji med splošnim »Kmetijskim tednom« od 5. do 12. decembra 1954 sprejeli sklep, da

moramo medene zaloge sleherno zimo nadomestiti vsaj s 4 kg sladkorja. Brošura, v kateri so zbrani referati tega tedna in je izšla leta 1955, na str. 159 to natančno obravnava. Lansko leto ni bilo v Beli Krajini izdatnejše spomladanske hrastove mane. Šele v poznem poletju se je skoro neopazno pojavila, tako da so panji z njo dopolnili zimsko zalogo s 4–6 kg. Neki čebelar, ki se je tej mani po naključju izognil in celotno zimsko zalogo dokrmil s sladkorjem, ni imel večjih izgub, kakor mi je sam pravil. Upajmo, da bo belokrajinskim čebelarjem vsaj ta tretja šola zadostovala in bodo v bodoče bolj skrbni pri zazimovanju.

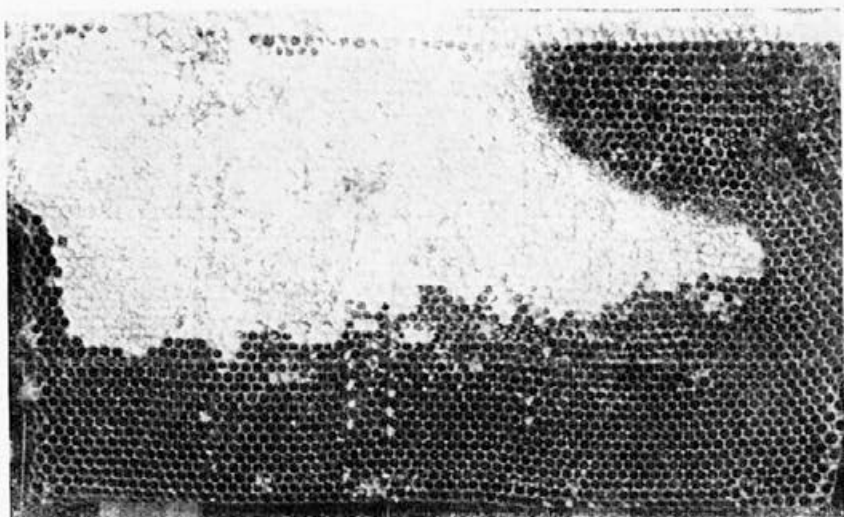
Med dolgoletnim čebelarjenjem sem opazil neke značilne razlike med hrastovo in hojevo mano. Na hrastovi mani se družine odlično razvijajo in, čeravno traja paša več mescev, se čebele ne izčrpajo, ampak so panji ves čas na višini, ker matica neprestano obilno zalega. Tedaj nastopi čas, ko lahko brez vsake škode razmnožujemo čebele z narejenimi roji. Vendar se ta blagor kot zimska zaloga izpremeni, posebno v ostrejših, brezizletnih zimah, skoro v popolno propast čebel. Glede tega je mnogo nevarnejša od hojeve mane. Na pasišču torej hrastova mana ni škodljiva. To pa ne velja za hojevo mano, saj lahko že po nekaj tednih dobre paše pobere $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$ čebel. Kdor ne odpelje panjev pravočasno drugam, mu lahko tako opešajo, da še naslednje leto ne dosežejo normalnega stanja. Kaj je temu vzrok, še danes ne vemo. Nekateri zvrčajo krivdo na pomanjkanje obnožine, čemur naj bi sledila počrnlost, neke vrste izmučenost, ki čebele pobira in družine slabi. A ni nič določnega, nič dokazanega. Domnevali bi lahko, da je že prehranjevanje čebel s hojevo mano med samo bero nekaj uvod k poznejši zimski katastrofi, ako so čebele prisiljene, da na njej prezimujejo. Edina izjema je bilo menda hojevo leto 1928, ko so čebelarji pod Krimom celo štirikrat točili, ne da bi panji preveč ošibeli. Ker so takrat le malokateri čebelarji vedeli o škodljivosti prezimovanja na taki mani in so bile čebele prisiljene prezimovati na njej nad 100 brezizletnih dni, so bili panji močno grižavi. Tudi padlo jih je precej, vendar izgub ni mogoče primerjati z letošnjimi. Zanimivo pa je, da niti letos ni bilo povsod enako. Panje, ki so bili na hojevih pasiščih na Zgornjem Igu in Rakitniški planoti, to je, v višjih legah, je zima povečini pobrala, kljub temu da so jih čebelarji kar najskrbneje pripravili na zimo in jim pravočasno dokrmili zimsko zalogo s 6–8 kg sladkorja. Drugi čebelarji, ki so imeli panje v nižinskih hojevih gozdovih, pa so imeli prav neznatne izgube. V tem primeru lahko upravičeno domnevamo, da je vsebovala višinska mana bolj zgoščene in za čebele težje prebavljive snovi kot mana iz nižinskih krajev. Otežkočena prebava med samim prezimovanjem pa čebele razburja, kar povzroča še večje uživanje hrane in prekomerno polnjenje blatnika. S tem zaidejo čebele v nekak začaran krog, iz katerega ne najdejo drugega izhoda, kot da zapuste zrahljano zimsko gručo in se otrebijo v panju ali izlete iz panja v smrtni objem zime. Ohlajena in zdecimirana čebelja gruča skuša izgubljen toplotno nadomestiti — seveda, s čim drugim kot s ponovnim krepkim zalogajem hrane, zaradi česar se krog propadanja še trdneje sklene.

Ako smo si letos mikroskopsko ogledali črevesje odmrlih čebel ali nstrgan trebež, je bila slika naravnost porazna: tros ob trosu noseme! Letos

smo na žalost doživeli tudi tisti, ki smo se vedno uspešno borili proti nose-
mavosti z znanimi varnostnimi ukrepi, hud poraz.

Dokazano je, da ni panja, ki ne bi bil vsaj rahlo okužen s trosi nose-
me, četudi je videti po izredni živalnosti in krasnem razvoju popolnoma zdrav.
Vse to kaže, da je tu le neka sila, ki drži izbruh nose mavosti krepko na
vajetih. Ko bo ta odkrita, bo prihranjenega mnogo gorja čebelarstvu po
vsem svetu. Še bolj pa so za nas čebelarje važni tisti činitelji, ki pomagajo
nose mavosti, da izbruhne v pravicati požar letošnjega kova. Nekaj od teh
z vso gotovostjo poznamo in jih moramo skušati odstraniti.

Vsako gozdno medenje terja skrajno previdnost. Kaj pomaga, ako na-
točimo in izvozimo mnogo hojevca, ko pa po teh uspehih leži skoro na tleh

1. slika: Načeta mana pod zgornjo satnikovo letvico

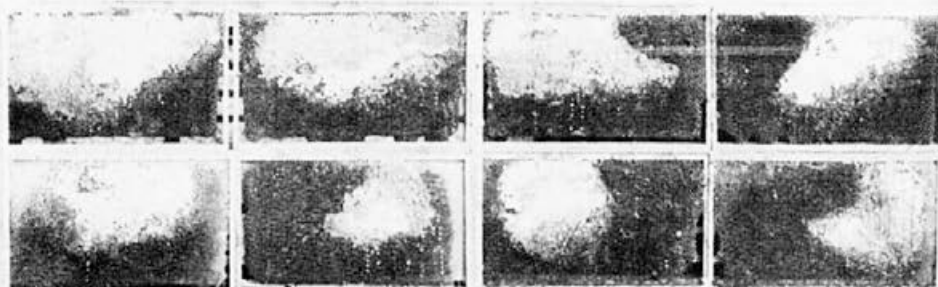
naše čebelarstvo. Ali bomo od dosedanjih kupcev medu deležni kakšne
tolažilne besede, ko bomo še nekaj let zdravili po nose mi zadane nam rane?

Oglejmo si pobliže tiste činitelje, ki prislonejo nose mi lestvo, da pride
do vrhunca. Neovrgljivo je najtesnejši zaveznik nose me zimska zaloga, ki
vsebuje kakršnokoli mano. Ali naj se v bodoče v bojazni pred posledicami
prezimovanja na mani izognemo tem našim najbogatejšim pašnim virom?
Nikakor ne! Izkoristimo hojevo pašo previdno in brez vsakega pohlepa po
večjih dohodkih! Ako prime zgodnje, krepko in daljše nepretrgano medenje,
se moramo zadovoljiti z dvakratnim točenjem in nato čebele takoj umakniti
na zmernejšo cvetlično pašo (otavo ali kostanj). Če ta ni zadostna, moramo
čebele dražilno krmiti, da pospešimo zaleganje. Naj nam ne bo žal, ako
slišimo, da je ta ali oni po našem odhodu s hoje še točil. Rajši imejmo po
enem ali dveh točenjih jeseni močne družine kot po treh skoro uničene. Zelo
nevarno je za čebele medenje hoje v presledkih, ko rabi panj več kot mesec
dni, da napolni medišče. V takem primeru se čebele gotovo še enkrat bolj

izčrpajo, kot če bi ob desetdnevni nepretrgani beri dvakrat napolnile medišče. Ne bi bilo napačno, ako bi naša obveščevalna služba ne pozivala samo k prevozu čebel na hojeva pasišča, ampak tudi k pravočasnemu odvozu v zaledje.

Do sedaj smo bili mnenja, da 3—4 kg mane, ki ostane v panju, če dopitamo 6—8 kg sladkorja, ne more škodovati prezimujočim čebelam, ker pridejo zaradi dopitanega sladkorja do mane šele spomladi, ko se lahko večkrat sprelete. Izkušnje v letošnji izredno hudi zimi pa so pokazale, da se tudi na ta varnostni ukrep ne moremo popolnoma zanesti. Nihče nam ne more zagotoviti srednje mile zime, ko bi se mogoče to obneslo.

Kako je potekal premik čebel po satovju v večini zazimljenih panjev v nekem čebelnjaku, kaže dvojne slike, ki jih priobčujemo. Ti panji so se na goriški akaciji leta 1962 prav dobro odrezali. V pričetku junija jih je čebelar prepeljal v hojo na Zgornji Ig, kjer so bili kakih 8 tednov deležni bolj

2. slika: Osem medenih satov iz panja, ki je padel zaradi nose mavosti

skromne in večkrat prekinjene paše. Kljub enemu samemu točenju so družine tako oslabele, da niti takojšen prevoz na otavo in pitanje na zalego ni mnogo zaleglo. Med 10. in 20. septembrom so vsi panji dobili 7—8 kg sladkorja k 2—3 kg pokrite mane v venci pod gornjo letvico satnikov. Vso dopolnjeno zimsko zalogo so čebele skrbno pokrile in je bilo skoro izključeno, da bi v zimskih mesecih uživale med, a se je to le zgodilo. Nastopil je nepričakovani mraz, ki je prisilil čebele, da so strnile zimsko gručo v zgornji tretjini satnikov in pričele tam jemati mano. 1. slika nam nazorno prikazuje ta popolnoma nenadejan pojav. Čebele so se tako rekoč zagostile v samo mano pod gornjo satnikovo letvico in tako obšle zadelani sladkor, puščajoč ga pod seboj. Mraz jih je torej potisnil v gornji toplejši prostor in s tem na mano, ki je letos še izredno otežkočala prebavo. Prvi, sicer nenevaren pojav je sprožil drugega, ta pa zopet tretjega: nose mavost. Tu stojimo pred neznanjo biološkega procesa, ki lahko uniči čebeljo družino, kljub vsem varnostnim ukrepom.

Na 2. sliki je posneto 8 satov z zadelano zalogo, ki predstavljajo približno isto kot povečani sat na 1. sliki: jemanje mane namesto sladkorja. Čebelarju potemtakem nimamo kaj očitati; ravnal je po dosedanjih izkušnjah pravilno. Vendar moramo iz te analize potegniti važen nauk, da bi take pojave v bodoče preprečili.

Naj omenim še čebelarja, ki je imel čebele prav tako na paši v Zgornjem Igu. Mano je tudi on iz plodišča do skrajne možnosti iztočil in celotno zalogo dopolnil s sladkorjem. Toda pri njem so ostale čebele žive, ker niso pozimi dosegle mane. Poznam tudi čebelarja, ki načelno sleherni jesen iztoči med iz plodišča do zadnje kaplje, a ne iz kakšnih varnostnih nagibov, temveč zgolj zaradi tega, ker je sladkor približno za tretjino cenejši od medu, torej z ekonomsko računico v roki. V tem primeru bi lahko rekli: »Slepa kura zrno najde!« Ta čebelar je imel neznatne izgube.

Iz vsega navedenega sledi, da je pripravljanje čebel na prezimovanje najvažnejše čebelarstvo opravilo. Časi, ko smo z ajdovih pasišč pripeljali tudi do 70 kg težke panje, so žal za nami in ne vemo, če se bodo še kdaj povrnil. Prav tako se ne smemo zanašati na mile zime. Taka kot letošnja se lahko še večkrat ponovi. Če nismo popolnoma prepričani, da je pred zazimovanjem v panjih res samo cvetlični med, iztočimo vse do zadnje kaplje in napitajmo čebele z 10 kg sladkorja! Mimo tega bomo morali poskrbeti, da bo matica v avgustu, delno v septembru dobro zalegala, tako da bo šel panj z mladimi čebelami v zimo. Pitanje na zalego naj bo vsaj do 5. oktobra zaključeno! Zaradi varnosti združimo pitanje na zalego v avgustu z dodajanjem noseமாக! Po možnosti zožujmo panje z ločilno desko in jih toplo zapažimo! Obnavljajmo sleherni leto satje z dodajanjem satnice! Edino s takim ravnanjem bomo zmanjšali izgube, kakršne nam je prinesla letošnja zima.

LETOŠNJA ŠKODA ZARADI NOSEMAVOSTI V LUČI ZAVAROVANJA

STANE PETELIN

Zime, kakršna je za nami, ne pomnimo. Zaradi noseмаvosti je poginilo veliko čebeljih družin. Bolezen je uničila cela čebelarstva. Na tako zimo nismo računali, ker so bile prejšnje izredno mile in za prezimovanje čebel kolikor toliko ugodne. Čebelarji so gozdni med iztočili in dokrmili čebele s sladkorjem, vendar vse to ni preprečilo katastrofe.

O izredni škodi, ki jo je povzročila noseмаvost, poročajo tudi iz vseh Evropskih držav. Zanimivo je dejstvo, da ni čebelarstvo v deželah z ugodnim podnebjem pretrpelo nič manjših izgub kakor v deželah z manj ugodnimi klimatskimi razmerami. Tako je bilo tudi pri nas. Gorenjska je v splošnem bolje prezimila čebele, kot so jih južne pokrajine republike, čeprav je bilo pričakovati ravno obratno. Največ izgub je pretrpela Hrvatska z Dalmacijo, najmanj pa Srbija.

Z vseh krajev Slovenije prihajajo vesti o hudih izgubah čebel. Vzorci, ki jih pošiljajo čebelarji v pregled, kažejo večjo ali manjšo okužbo s povzročitelji Noseme apis. Griža je neposredni spremljevalec te bolezni. Prve izletne dni v februarju je kazalo, da bolezen ne bo pustila za seboj kakih hujših posledic. Pozneje pa so čebele začele množično odmirati. Vsak dan je

bilo več praznih panjev, ali pa takih, v katerih je živetarila peščica čebel, nesposobna nadaljnjega razvoja. Izumiranje čebel je trajalo vse do konca mesca aprila.

Veterinarski zavodi in laboratoriji Zavarovalne skupnosti LRS so pregledali več tisoč vzorcev čebel na nosemavost. Letošnjo pomlad lahko prištevamo med katastrofalne glede na število poginulih čebeljih družin zaradi nosemavosti.

O izgubah čebel se zadnje čase mnogo razpravlja. Bolezen je za nekaj let zavrla razvoj čebelarstva pri nas, zmanjšala število čebeljih družin in razredčila vrste čebelarjev. V čebelarstvih družbenega gospodarskega sektorja je zmanjšala proizvodno sposobnost. Iščemo vzroke za katastrofo. Nekateri valijo krivdo na zimo kot tako, drugi na gozdni med, tretji na pozno jesensko mano, četrti celo na sladkor itd. Čudno je to, da so čebele množično odmirale tudi najboljšim čebelarjem.

Služba zavarovanja čebel je zadolžena, z odškodnino zmanjšati posledice te katastrofe. Prej pa mora vsekakor ugotoviti, kaj je vzrok tako velikemu številu poginulih čebeljih družin in kakšne bodo posledice škode, ki jo je zadala nosemavost našemu čebelarstvu.

Zavarovanje čebel je bilo uvedeno v LRS pred dvanajstimi leti. Tudi zavarovanje čebel preprečuje škode s tem, da ugotavlja vzroke čebeljih bolezni in jih zatira. Za ekonomsko računico zavarovanja čebel pomeni letošnja katastrofa močno negativno postavko. To je bilo obdobje, ki se pojavlja vsakih nekaj desetletij in s katerim mora računati tisti, ki sestavlja tehnične osnove za zavarovanje. Z zavarovalnega vidika je ta čebelarska katastrofa do neke mere podobna katastrofam, ki smo jih doživeli pretekla leta na nekaterih drugih področjih. Spomnimo se velike povodnji v Celju, kjer je morala zavarovalna služba izplačati skoro dvatisoč milijonov dinarjev odškodnine. Svež nam je še spomin na potres v Makarski in na katastrofalno povodenj v Makedoniji. Podobno preizkušnjo je pred leti doživelo zavarovanje prašičev. Takrat smo rekli, da je nastopilo rdečično leto, ker je svinjska rdečica nenavadno trdovratno ugonabljala prašiče kljub dobro izvedenemu zaščitnemu cepljenju.

Tako preizkušnjo je doživelo zavarovanje čebel letošnjo pomlad. Le močan zavarovalni sklad, ki ga ima zavarovalna družba pri nas, in pa načelo izravnavanja v teritoriju in času je omogočilo, da bodo zavarovani čebelarji deležni primernih odškodnin. To kar misli zavarovalna služba o vzrokih nastanka tako velikih škod v našem čebelarstvu, je samo njeno mnenje in ga nikomur ne vsiljuje. Mnenje sloni na večletnih izkušnjah, ki si jih je pridobila pri opazovanju vzrokov nastanka škod v čebelarstvu, na strokovni literaturi, na upoštevanju vrednih ugotovitvah čebelarskih strokovnjakov in na poznavanju pogojev za uspešnost našega čebelarstva.

Primerjava z naštetimi katastrofami daje osnovo za razpravo o škodi, ki je nastala zaradi nosemavosti. Trosi Noseme apis, Zander, so stalni spremljevalci razvoja čebelje družine. V poletni dobi, ko je družina v razvoju in priliv novih čebel nadomešča izgubo starih, uničevalno delo trosov ne prihaja do vidnega izraza. Drugače pa je v zimskem času. Čimbolj nenavadne so vremenske okoliščine pozimi, tem huje se parazit razmnožuje. Trdimo, da

zaradi zime kot take (mraza) čebelja družina ne more poginiti, če je zazimljenje sicer v redu. Letos pa je sprememba temperature v hitrih časovnih presledkih nudila trosom vse pogoje za razmnožitev. Pomanjkanje izletnih dni je bil drugi činitelj, ki je v neugodnem smislu prispeval h katastrofi, nadalje gozdni med, katerega količina bi v navadnih zimah ne škodovala, in nazadnje morda tudi preobširen prostor, v katerem so prezimovale nekatere čebelje družine. To so posredni elementi, ki so skupaj vplivali na pojav bolezni v taki obliki. Govorimo torej o obdobju izredne nose mavosti, kakor smo pred leti govorili o rdečičnem obdobju pri zavarovanju prašičev. Pomanjkljivosti, ki so jih zagrešili čebelarji pri zazimljenju, niso takega značaja, da bi jih mogli vzporediti z malomarnostjo, zato obravnavajo letos zavarovalni zavodi vse škode zaradi nose mavosti v pozitivnem smislu, če gre za priznanje odškodnine in je mikroskopsko dokazana nose mavost kot vzrok pogina čebelje družine.

Izkušnje dalje povedo, da je mogoče izbruh vsake nalezljive bolezni zadržati z raznimi preventivnimi ukrepi, kot sta cepljenje in zdravljenje. Povzročitelji nalezljivih bolezni pa se vseeno neprestano pripravljajo na množično razmnožitev. Določena temperatura in vlaga v zraku jim nudita vse pogoje za tako razmnožitev. Zato je treba s katastrofo, kakršno smo doživeli letos v čebelarstvu, kljub vsem sodobnim načinom preprečevanja bolezni računati in se sprijazniti z dejstvom. To ni slučaj samo pri nose mavosti, ampak pri vseh nalezljivih boleznih. Narava je eno samo odbiranje, izravnavanje rojstva in odmiranja, torej neprekinjena borba za premoč močnejšega in boljšega nad slabšim. Bolezni odločilno posegajo v ta boj. Nosema na primer razredči število čebeljih družin, ugonobi vse slabo in mnogo tudi dobrega, ostane pa prav gotovo le najboljše. Narava izvaja take vrste odbiranje vsakih nekaj desetletij. To traja toliko časa, dokler človek ne najde najboljših sredstev in načinov za stalno uspešno borbo proti boleznim.

S tem, kar je tu povedanega o letošnjih izgubah čebel, pa ni rečeno, da je treba pojav nose mavosti v taki obliki imeti za nujno zlo. Pretekla zima nas uči in opozarja, da je treba obvladati čebelarstvo, če pa pride do odmiranja družin zaradi bolezni, je treba temeljito opraviti vse tisto, kar bo bolezen zatrla ter zanesljivo uničilo vsa njena žarišča in legla povzročiteljev. Glede tega smo mogoče premalo temeljiti. Izkušnja naj bo vodilo za bodoče! Nadaljnje širjenje nose mavosti je odvisno od kakovosti razkužbe panjev in satja, izmenjave matic in zdravljenja. Poudarjam še enkrat, da je povzročitelj nose mavosti stalni prebivavec vseh naših čebelnjakov.

Zavarovalna služba je po letošnji katastrofi pridobila nove izkušnje. Zavarovanje se je uveljavilo med čebelarji, kar dokazuje veliko število odškodnin, ki jih izplačujejo zavarovalni zavodi. Nosema sama pa je opozorila na potrebo po budnosti pri ravnanju s čebelami. Vedeti je treba, da je zdravljenje brezpomembno, če čebelarstvo ni urejeno, če ni zadoščeno prav vsem načelom umnega čebelarjenja. Zlasti tedaj, kadar družine zazimujemo, mislimo na veliko nevarnost, ki grozi našim čebelam zaradi nose mavosti!

FRANCOSKO IN NEMŠKO ČEBELARSTVO TER EGS

A. B.

Zaradi postopnega uveljavljanja pogodbenih določil »Evropske gospodarske skupnosti« (EGS), zlasti zavoljo ukinitve carin med državami članicami te skupnosti, je zašlo francosko in nemško čebelarstvo v kritičen položaj. Ondotne čebelarske organizacije se zavedajo velike nevarnosti, ki grozi domačemu čebelarstvu zaradi ukinitve carinskih pregrad, saj pomeni carine prosti promet z medom na področju EGS hud udarec za rentabilnost odnosno za obstoj te kmetijske panoge.

V časopisu »Der südwestdeutsche Imker« (3. št. 1965) sta bila objavljena dva članka, ki prikazujeta položaj čebelarjev po ukinitvi carin znotraj EGS. Povedano je nadalje, kaj je treba storiti za preprečevanje ali vsaj omiljenje hudih posledic, nastalih zaradi uvoza tujega medu. Članka sta pomembna tudi za naše gospodarstvo, ker sta bili Francija in Nemčija najboljša kupca našega medu. Ni izključeno, da utegnemo sedaj ta trg popolnoma zgubiti. Kam potem s tistimi več sto vagoni medu, ki jih upa pridelati naš nedavno ustanovljeni čebelarski kombinat »Agromel«?

Tudi sicer je v člankih marsikaj poučnega in spodbudnega za izboljšanje čebelarskih razmer, kar velja prav tako za naše čebelarstvo. Zaradi tega se mi zdi umestno, da slovenske čebelarje seznanimo z vsebino teh člankov, seveda le v izvlečku.

Francosko čebelarstvo in EGS

Odkar je dovoljen carine prosti uvoz medu v Francijo iz držav članic EGS in ZDA ter Kanade, se je uvoz tega blaga zelo povečal, cena pa je padla od 1,56 na 1,30 novih frankov, tj. od 250 din na 210 za kg. Vrh tega škoduje domačemu medu še španska konkurenca.

Prvo, kar je treba storiti v obrambo domačega čebelarstva, je izboljšanje kakovosti medu. To pa je mogoče doseči le z dragimi pripravami. S tem se bodo zvišali pridelovalni stroški medu, vzporedno pa tudi njegova prodajna cena. Kupec zaradi tega ne bo oškodovan, saj bo prejel boljši med, čebelarjem pa bo omogočeno odplačevanje vložene glavnice.

Pridelovalno ceno za kg medu je mogoče izračunati na podlagi produkcijskih stroškov za en panj, kar nam kažejo tele številke:

	NF	din	%
5 kg sladkorja pri zazimljenju po 1,04 NF	5,20	880	14,9
prevoz in amortiziranje priprave za prevažanje	8.—	1280	229,
amortizacija panjev in predmetov za opremo	5,30	840	1,1
plače in socialne dajatve*	10.—	1600	28,6
razni stroški: satnice, vzdrževanje čebelnjakov, panjev, zdravila idr.	6,50	1020	18,5
Skupaj	35.—	5600	100

* Plača je zelo nizko navedena in se neprestano zvišuje.

Čebelarji zahtevajo od državnih oblasti, da jih vsaj za nekoliko let zavarujejo zoper uvoz medu iz določenih držav, in sicer:

1. iz tistih, ki zaradi svoje prostranosti in ugodnega podnebja lahko dosegajo nenavadno velik pridelek. Ta znaša v ZDA in Argentini 50 kg na panj, v Franciji pa le 10 kg;

2. iz tistih držav, kjer je zaslužek delavcev posebno majhen (Španija, države na vzhodu);

3. iz tistih držav, ki prodajajo med po izredno nizkih cenah (dumping).

Svobodna izmenjava medu naj bi bila dopustna le med državami, ki imajo precej enako podnebje in podoben življenjski standard. Zaradi nedonosnosti je že mnogo ljudi čebelarjenje opustilo. Odgovorne oblasti ne smejo dopustiti, da bi zavoljo nedonosnosti propadlo čebelarstvo v večjih ozemljih države. Ta panoga je neogibno potrebna za vso državo zaradi oprave sadnih dreves in semenskih gojišč, saj je korist, ki jo daje čebela z oprave sadnih dreves, neprimerno večja, kot je vrednost pridelanega medu, kar so javno priznale kmetijske oblasti SZ in ZDA.

Francoska čebelarska zveza prosi javne urade:

1. da skrbijo za izboljšanje lastne cene medu;

2. da zavarujejo trg pred nenormalno konkurenco.

a) zvišanje prispevkov za izobrazbo čebelarjev in poučevanje javnosti;

b) preiskovanje medu po kmetijskem ministrstvu;

c) dodeljevanje trošarine prostega čistega sladkorja;

č) dodeljevanje bencina po znižanih cenah, odobrenih za kmetijstvo.

K 2. točki predlaga zveza:

a) kontingentiranje uvoza medu iz držav izven EGS;

b) znotraj EGS naj bodo kontingenti omejeni na delež, določen z rimsko pogodbo (20 % domačega pridelka);

c) za celotni uvoz je treba kontingent določiti vsako leto na novo, in sicer v skladu s potrebo in z domačim pridelkom;

č) državni znanstveni inštituti naj načrtno analizirajo obnožino v uvoženem medu, da ugotovijo izvor medu in s tem onemogočijo zlorabo zakonitih določb (glede izvoza medu);

d) uvoz medu naj bo dovoljen šele od januarja dalje, da tako omogočimo razprodajo domačega medu še pred tem rokom;

Nemško čebelarstvo in EGS

Komaj smo s trošarine prostim sladkorjem zajezili nazadovanje števila panjev, ki je znašalo v desetletju 1951—1961 kar 762.171 panjev, grozi čebelarstvu nova nevarnost: uvoz medu iz držav EGS in tej organizaciji pridruženih držav, kjer je cena medu mnogo nižja.

Država mora podpreti cene domačega medu. S tem pa še ne bomo postali konkurentni nasproti uvoženemu medu. Povečati je treba donosnost čebelarstva. Za izboljšanje paše je treba več storiti. Umno gospodarjenje v čebelarstvu ne zadostuje. Vzreja matic napreduje, prevažanje v pašo se širi, izobraževanju čebelarjev posvečamo mnogo skrbi. Brez državne pomoči se donosnost čebelarstva ne bo zvečala. Država mora storiti vse, da se čebelarstvo ohrani.

Razumno čebelarjenje in mehanizacija sta v čebelarstvu do neke mere potrebni, ni ju pa mogoče uveljaviti v toliki meri, kot se je to posrečilo ameriškim velečebelarstvom. Ali bo nemško čebelarstvo potem še rentabilno?

Uvoz medu v Nemško republiko iz držav EGS je bil doslej majhen. To vzbuja napačni vtis, da bo tako ostalo tudi v bodoče. Omalovaževanje nevarnosti je iz več razlogov neutemeljeno. Kako bo, kadar bo začel med prihajati iz držav, ki se bodo EGS še pridružile?

Sedanje zelo različne cene medu v šestih državah EGS se bodo sčasoma ustalile na neki povprečni ceni, ki pa bo nižja od sedanje v Nemčiji.

Kako bodo naši potrošniki vrednotili med iz drugih držav? Domačega so doslej radi volje plačevali po višjih cenah. Zakaj to? Neumno bi bilo trditi: nemški med je dober, inozemski slab. Ljudje dajejo prednost nemškemu medu zaradi kontrolne oznake, s katero nemški čebelar jamči za njegovo pristnost. Lahko pa se zgodi, da bodo tudi druge države EGS začele na trg pošiljati med z enakimi kontrolnimi oznakami.

Ne tolažimo se s tem, da tuji med ne bo ustrezal nemškemu okusu. Okus se spreminja. Priljubljenost kake vrste medu je v Nemčiji krajevno zelo različna. V južni Nemčiji dosega hojeverc izjemno ceno, znatno višjo kot domači cvetlični med. Grčija pridelava mnogo hojevca, ki pa tam ni cenjen. Lahko se pripeti, da bodo nemški potrošniki grški hojeverc više cenili kakor domači cvetlični med.

Ne preostaja drugega kakor zvišanje donosa panjev, da bi čebelar prišel na svoj račun tudi pri nižjih cenah medu. Tega nasveta pa ni lahko uresničiti. Predvsem je treba vzrejati zmogljive čebele, pospeševati prevažanje v pašo in uvajati donosnejše načine čebelarjenja. Vse to pa ima svoje meje. Nazadovanje paše lahko nekaj časa izravnavamo z boljšo čebeljo pasmo, nazadnje pa bomo dirko izgubili. Kjer ni paše, tudi najboljša čebela nič ne opravi. Prav tako ima svoje naravne meje prevažanje čebel, saj ni neomejenih pašnih okolišev.

Nikakor ne smemo precenjevati vrednosti kakega posebnega načina čebelarskega obratovanja. Že od nekdaj so pomembni čebelarji skušali doseči večje donose. Če danes od kmetovavca zahtevamo, da s primernimi obratnimi ukrepi vzdržuje donosnost svojega gospodarstva, ne smemo tega zahtevati od čebelarja, ker »obratuje« v povsem drugačnih okoliščinah. Od malega čebelarja ne moremo pričakovati istega donosa na panj kakor od izkušenega večjega čebelarja.

Pri slehernem gospodarstvu ne gre toliko za dosego visokih surovih donosov kot za najvišje čiste donose. Ali smo pri vzreji matic že kdaj izračunali, kako velikanske vsote iz javnih sredstev smo sčasoma zanjo porabili? Ali smo že kdaj skušali dognati — če je to sploh mogoče — kolika je korist vzreje matic v primerjavi s porabljenimi sredstvi?

Katere možnosti so še za povečanje nemškega pridelka medu? Edino ena pot je, po kateri pa smo doslej malo hodili: zboljšanje paše. S knjižicami o čebelji paši, ki smo jih nešteto izdali, še nismo dovolj storili. Navodila za zboljšanje paše kar dežujejo, za njihovo izvedbo se pa kaj malo trudimo. Posamezne cvetlice in drevesa so za donos skoraj brez pomena. Kar potrebujemo, so množični nasadi medovitih rastlin. Šele s sto tisoči in sto tisoči medovitih cvetlic, grmov in dreves je mogoče zvišati donose v čebelarstvu.

FRANC VAJNHANDEL

Dne 29. marca letos tik pred razcvetom prvih spomladanskih cvetlic nas je vse prezgodaj za vedno zapustil član čebelarke družine Velka, Franc Vajnhandel.

Rodil se je 3. IV. 1903. Bil je invalid in, ker je bil za druga dela skoraj nesposoben, se je popol-

noma posvetil le čebelarstvu. Da je bil dober čebelar, je bilo videti letos, ko so mu kljub hudi zimi čebele še kar dobro prezimile. Tako je ta kruta smrt po nekaj mescih iztrgala čebelarški družini Velka iz njenih vrst že drugega čebelarskega veterana.

Dragi Franc! Kdo bo zdaj pasel tvoje čebelice, kdo nas bo bodril k delu za napredek naše družine, kdo nam bo pomagal z nasveti pri čebelarjenju, ko tebe več ne bo? Šele sedaj se zavedamo, kaj smo s tabo zgubili. Zato te bomo ohranili v trajnem spominu.

AVGUST PLOMBERGER

Dne 22. avgusta 1962. leta je neozdravljiva bolezen iztrgala iz naših vrst naprednega in plemenitega čebelarja Avgusta Plumbergerja. Rodil se je 13. avgusta 1899 v Skokah pri Mariboru. Mladeniška leta je preživel doma. Tu se je tudi izučil krojaške obrti.

Leta 1923 je bil sprejet v orožniško službo, a kmalu nato premeščen v Črno goro. Tam se je začel leta 1930 ukvarjati s čebelarstvom. Čebelice, ki so mu lajšale domotožje, je tako ljubil, da jim je posvetil ves prosti čas. Leta 1938 je bil službeno premeščen v Ljubljano. Po končani vojni se je preselil na svojo domačijo v Skoke.

Plumberger je bil plemenit mož, kar kršnih je malo. Mladi in stari čebelarji so radi poslušali njegove bogate čebe-

larske izkušnje in nasvete. Za čebele in čebelarje je vedno našel čas in dobro besedo. Bil je zmeraj dobre volje, celo tedaj, ko ga je neusmiljena bolezen prikovala na posteljo. Zadnje tedne so mu na njegovo izrecno željo postavili pred okno, kjer je ležal, panj čebel, da je lahko prisluškoval njihovem brenčanju.

Stalno je stremel k napredku v čebelarstvu. Rad se je udeleževal družinskih sej in predavanj ter marljivo prebiral strokovno literaturo. Bil je dolgoletni odbornik naše družine v Hočah in naročnik Slovenskega čebelarja. Zapustil je 25 čebeljih družin v AŽ-panjih. Te bo sedaj oskrbovala njegova žena, ki je tudi velika ljubiteljica čebel.

Clani čebelarske družine v Hočah ga ne bodo zlepa pozabili. Njegovo ime bo z bleščečimi črkami ostalo zapisano v zgodovini naše čebelarske družine v Hočah.

G. A.

KAREL PLESTENJAK

5. aprila letos je tov. Karel Plestenjak na poti v službo usodno trčil v drugega motorista. Kljub poškodbam je peš nadaljeval pot do Kromberškega gradu, kjer je bil ravnatelj Goriškega muzeja. Poškodbe pa so bile hujše in jim je v nekaj dneh podlegel.

Rodil se je 27. I. 1914 v Ljubljani, službo ravnatelja Goriškega muzeja pa je nastopil 1955 leta. Delu se je z vso vnemo in ljubeznijo posvetil. Ukvarjal se je tudi s slikarstvom in svoje slike samostojno ter kolektivno razstavljal.

Čebelariti je začel leta 1956 in tudi tu žel lepe uspehe. Bil je sodoben čebelar.

Vedoželjno je prebiral strokovne knjige in liste ter na podlagi naukov, ki si jih je tako pridobil, stalno izpopolnjeval svoje čebelarstvo. Upošteval pa je tudi izkušnje domačih čebelarjev.

Kot pristrčnega čebelarskega tovariša in prijatelja ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarsko društvo Nova Gorica

IZ ILIRSKÉ BISTRICE

Čebelarstvo društvo je imelo svoj redni letni občni zbor 27. januarja 1963 ob 14. uri v Gasilskem domu. Navzočih je bilo 32 članov. Zvezo je zastopal tovariš Omahen. Po pozdravnih besedah tovariša Ličena in izvolitvi delovnega predsedstva je upravni odbor podal poročilo, iz katerega je razvidno, da je društvo v letu 1962 dobro poslovalo. Imelo je 8 rednih sej in 3 seje predsedstva. Ker stanujejo nekateri funkcionarji daleč izven sedeža društva, je bil odbor primoran izvoliti tričlanski ožji odbor, ki je imel pooblastilo, da odloča in sklepa v nujnih primerih. Društvo do letos ni bilo registrirano, sedaj pa je tudi to urejeno.

Pasišča v Brkinih so kolikor toliko zasadena. Drugi čebelarji jih smejo izkoriščati le z dovoljenjem društva. Z zastopniki KZ smo se dogovorili, da bomo postavili čebele v njihove sadovnjake. Odbor je organiziral dve predavanji, eno v Ilirski Bistrici, drugo v Knežaku. Obe predavanji sta bili dobro obiskani. Od LO je dobilo društvo podporo za predavanje v znesku 10.000 din. Že nekaj časa si prizadevamo, da bi postavili spomenik rojaku, čebelarju Antonu Znidaršiču. V ta namen je bil ustanovljen poseben sklad, toda vse tako kaže, da zaradi pomanjkanja denarnih sredstev te zamisli ne bo mogoče uresničiti v dohodnem času.

Društvo šteje z družino Knežak vred 50 članov, ki imajo skupno 1720 panjev. Med letom smo izdelali 961 kg satnic. Kupili smo tudi 14 ton sladkorja in ga po zmerni ceni razdelili med člane. V Brkinih nameravamo ustanoviti novo čebelarstvo družino, če bo za to dovolj zanimanja.

Občni zbor je odobril za tekoče leto delovni načrt, ki določa smernice za gospodarstvo in finančno poslovanje društva. S sajenjem medovitih rastlin bomo ustvarili nova pasišča, preskrbeli cenejše prevoze čebel in organizirali več predavanj, da izpopolnimo strokovno znanje posebno pri mlajših čebelarjih. Sladkor bomo tudi letos skupno naročili

in ga razdelili med člane, kadar bo to potrebno.

Odbor je ostal domala neizpremenjen. V upravni odbor so bili znova izvoljeni: Aleksander Ličen, Josip Prosen, Ivan Šajn, Vera Ličen, Josip Dodič, Josip Kovarčič in Vladimir Šircelj, v nadzorni odbor pa: Franc Roner, Anton Možina in Jožko Renko.

F. C.

ČEBELARJI SE ŽE PRIPRAVLJAJO

Med tem, ko je hladen zrak in visok sneg še zabranjeval čebelarjem izlet in iskanje potrebnega cvetnega prahu na prvih mačicah in pomladnih cvetlicah, je priredilo Čebelarstvo društvo za Maribor in okolico strokovno predavanje o vzreji matice. Za tečaj, ki je bil v soboto 2. in v nedeljo 3. marca, je bilo veliko zanimanje, saj se ga je udeležilo nad 70 čebelarjev iz okolice Maribora in Slovenskih goric. Predavala sta tovariš Rojec, urednik »Slovenskega čebelarja«, in prof. Senegačnik iz Ljubljane. Prvi je obravnaval anatomijo trotovih in matičnih spolovil, partenogenezo, praho itd., drugi pa je uvažal čebelarje v praktično vzrejalno delo. Člani so si ogledali tudi najvažnejše potrebščine za vzrejo. Obe predavanji sta bili res kvalitetni in strokovno na višini. Udeleženci so si pridobili mnogo koristnega znanja, ki ga bodo lahko s pridom uporabili pri delu v svojih čebelnjakih. Nazadnje smo se pogovorili še o važnosti matičnega mlečka in njegovem pridobivanju. Tudi to nas je zelo zanimalo, saj vemo, da pripisujejo nekateri krogi mlečku veliko zdravilno moč. Po končanem tečaju smo si ogledali še francoski film iz življenja čebel.

Slovenski čebelarji so po veliki večini včlanjeni v čebelarskih družinah, žal, pa so tudi taki, ki stojijo izven organizacije. Ti zadnji so kakor suha veja na drevesu čebelarstva. Pri njih se večkrat pojavljajo razne čebelje bolezni, kar je pri organiziranih članih težje, ker jih s strokovnim znanjem, pridobljenim na čebelarskih predavanjih, takoj zatro. Zato

Nabito polna predavalnica na tečaju za vzrejo matic v Mariboru

želimo, da pridejo v naše vrste vsi »divji« čebelarji. Od tega bodo imeli mnogo koristi, predvsem pa svoj strokovni list, iz katerega bodo črpali praktične in koristne nauke. Upam, da bo marsikdo to uvidel in nam sledil, posebno letos, ko bo treba pri čebelah, ki

jih je letošnja huda zima zelo prizadela, pokazati veliko znanja in ljubezni.

Pa še nekaj! Vsak čebelar naj si zapomni, da je čebelarjenje neke vrste poezija in, kdor je ne razume, naj se s čebelarstvom ne ukvarja, ker od tega ne bo imel haska, pač pa jezo in škodo!

Skupina tečajnikov z obema predavateljima in predsednikom društva na sredi

ČEBELARSKO DRUŠTVO RADEČE

Mogoče si bo kdo mislil, da tega društva ni več med živimi, ko ni nikdar o njem v Slovenskem čebelarju kakih poročil, vsaj zadnje čase ne. In vendar kar dobro dela.

Naše društvo ima 40 članov. Med njimi je nekaj takih, ki so izkušeni in nadvse dobri čebelarji, saj oskrbujejo precejšnje število čebeljih družin. Žal, da letošnja zima tudi nam ni prizanesla. Nekaj naših članov je zgubilo vse čebele, veliko je pa takih, ki jim je padlo nad polovico panjev. V glavnem so vsi kolikor toliko prizadeti, le nekaj redkih posameznikov je prezimilo brez vsakih izgub svoje ljubljenske in jih pripeljalo skozi to hudo zimo do tako težko pričakovane pomladanske paše.

V januarju smo se zbrali na občnem zboru, kjer smo izvolili upravni odbor za leto 1963 in sestavili letni načrt dela. Dogovorili smo se, da se bomo sestajali mesečno in tako skupno reševali razne probleme, drug drugemu pomagali in, če bo treba, tudi dejansko. Tako so sedaj nekateri čebelarji priskočili na pomoč svojim tovarišem, ki so zgubili vse, in jim odstopili po eno čebeljo družino, da bodo lahko nadaljevali s čebelarjenjem.

Skušali bomo obogatiti svoje čebelarsko znanje s predavanji, ki jih nameravamo v tem letu več prirediti.

Tudi z Agromelom smo stopili v zvezo in se dogovorili glede kooperacije, vendar konkretnih pogodb še nismo napravili. Uporabljali smo pri spomladanskem pitanju na zalego krmilne pogače, s katerimi se pa ne moremo preveč pohvaliti. So sicer praktične, a čebele jih ne izkoristijo popolnoma. Veliko sladkorja pade na dno panja, od koder ga z drobirjem vred odnašajo na prosto. Treba bo še precej dela, da bodo krmilne pogače res dobre.

Radi bi prišli tudi do društvenega čebelnjaka, toda o tem sedaj samo še razpravljamo. Kakih dokončnih sklepov še nimamo. Če nam bo tekoče leto kaj bolj naklonjeno kot lansko, bodo čebele lahko v polni meri opravile svojo koristno nalogo, ki jim jo je naložila narava z opravljanjem sadnega drevja. Upamo, da bo leto zares medeno in da se bomo kmalu zbirali v lastnem čebelnjaku, ki ga bomo uporabljali tudi kot nekaj društveni dom.

Kakor vedno tako tudi letos gledamo v bodočnost s čebelarsko vztrajnostjo in zaupanjem.

M. K.

Čebelarska razstava v Ptujju je bila zelo pestra in zanimiva. Poročilo o njej je izšlo v 2. številki letošnjega Slovenskega čebelarja

POROČILO ZA APRIL

V začetku mesca je bilo zelo hladno, po petnajstem pa je nastopila močna otoplitev. Ker je bila zemlja tudi primerno namočena, je narava hitro ozelenela. Sadno drevje je vzevelo na Primorskem v prvi dekadi, do konca mesca pa večinoma tudi v notranjosti Slovenije. Čebele so brale na ivi, črnem trnu, češnji, borovnici, repici, tako da se je poznalo tudi v panjih. Prinesle so izredno veliko cvetnega prahu. Normalne družine so se lepo razvile, slabiči pa niso prišli nikamor naprej; precej od njih je že propadlo zavrlo nosenavosti. V splošnem čebelarji še niso nastavili satov v medišča.

Breg-Tržič: Čebele so zdrave in kljub pozni pomladi dobro napredujejo.

Zerovnica-Postojna: Družine se normalno razvijajo.

Lovrenc na Poh.: Čebelje družine, ki so v začetku kar dobro kazale, so oslabele šele v aprilu.

Selnica ob Dravi: Pri nas je propadlo 45 % čebeljih družin.

Lovrenc na Drav. polju: Zalege je 5 do 8 satov.

Svibnik-Črnomelj: V Beli krajini je pomrlo nad 70 % družin.

Pušča-Bistra: Propadlo je nad 60 % čebeljih družin. Preostale družine so normalne in imajo 4 do 8 satov zalege.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	— 30	— 20	— 20	— 70	+ 9,5	23	10	0	187
Dražgoše—Šk. Loka . .	— 20	+ 40	— 50	— 30	+ 6,3	14	12	13	120
Zerovnica—Postojna . .	— 75	— 5	— 30	— 110	—	25	15	0	139
Rogatec	— 30	+ 30	+ 170	+ 170	+ 9,5	27	9	0	87
Lovrenc na Pohorju . .	— 60	— 100	— 45	— 205	+ 10,5	26	10	0	171
Selnica ob Dravi	— 24	— 36	+ 32	— 28	+ 9,2	22	11	0	102
Lovrenc na Drav. polju	— 50	— 55	+ 120	+ 15	+ 4,6	27	8	0	76,5
Cezanjevci—Ljutomer .	—	—	—	—	+ 11,8	25	6	0	99
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	0	—
Prosenjakovci—M. Sobota	+ 10	+ 110	+ 210	+ 330	+ 11,1	24	8	0	186
M. Polana—Lendava . .	— 40	+ 40	+ 220	+ 220	+ 9,7	22	1	0	192
Svibnik—Črnomelj . . .	— 170	— 140	— 40	— 350	+ 11,1	26	9	0	151
Iška vas	— 50	— 50	+ 70	— 30	—	23	11	0	130
Škofije pri Kopru . . .	—	—	—	—	+ 12,7	28	7	0	213
Pušča—Bistra	+ 35	+ 90	+ 250	+ 375	+ 11,9	25	9	0	159
Povpreček	—	—	—	+ 23,9	—	—	—	—	—

IZ UPRAVE

Z velikim zadovoljstvom smo ugotovili, da število članstva (naročnikov Slovenskega čebelarja) narašča. Od 215 pri nas registriranih čebelarstkih družin oziroma društev smo prejeli do danes 134 seznamov članstva. Na novo so prijaviili: Koper (brez čebelarstke družine Škofije) 100, Sežana 43, Škofije 19, Branik 16, Zagorje 14, Ptuj 14, Ščavnica 13, Sentjur 13, Hrastnik 12, Postojna 11, Sentvid pri Stični 11, Krtina 11 in 50 družin od 1 do 10 članov. Pri 27 družinah je ostalo število članstva neizpremenjeno, pri nekaterih redkih pa je neznatno padlo. Od 41 družin oziroma društev še nimamo seznamov.

Zgornje številke zgovorno pričajo, da mala čebelarstva ne propadajo, da prizadevnost funkcionarjev in ljubezen do organizacije ne plahni, marveč pridobiva na elanu. Vsem našim poštvovalnim sodelavcem se iskreno zahvaljujemo za njih trud. Postavljamo jih za vzgled vsem tistim družinam, ki nam seznamov še niso poslale.

ZAHVALA

Podpisani se najtopleje zahvaljujem članom ljubljanske čebelarstke družine za poslano spomenico z mnogimi njihovimi podpisi, ki me z njo obveščajo, da so mi priznali naslov častnega člana družine. Iskreno zahvalo tudi tajniku družine, tov. Podržaju, ki je za spomenico zložil prelepo pesem ob mojem življenjskem jubileju in z njo obširno orisal moje dolgoletno delovanje za korist in napredek slovenskega čebelarstva.

Josip Kopal, Ljubljana

OPOZORILO ČEBELARJEM!

Obveščamo vse čebelarje, ki nameravajo pripeljati čebele na ajdovo pašo v območje kranjskega čebelarstkega društva, naj se drže tehle navodil:

Vsak prevaževavec naj pravočasno sporoči tistim čebelarstkim družinam, ki pridejo v upoštevanje zaradi prevoza na pašišče (Predoslje, Kranj, Smlednik, Senčur in Naklo), koliko panjev namerava pripeljati. Predsedniki teh družin bodo določili prostor, kamor bo lahko postavil panje, kakor tudi to, koliko panjev bo lahko tja postavil.

S temi navodili želimo preprečiti neprijetnosti, ki se včasih pojavljajo pri domačih čebeljih družinah, kakor tudi pri družinah prevaževavcev.

Pripominjamo, da je ajdove paše iz leta v leto manj, ker zadržna posestva ajde sploh ne sejejo, pa tudi drugi kmetje je ne sejejo več toliko kot nekoč.

Kljub temu bomo skušali ustreči prevaževavcem in jim najti primerne prostore za izkoriščanje ajdove paše.

Upravni odbor
čebelarstkega društva Kranj

V TISKOVNI SKLAD

Slovenskega čebelarja so darovali: Čebelarstka družina Laško 1000 din, čebelarstka družina Dornava 400 din, čebelarstka družina Solkan 2.300 din, V. Razinger 450 din, neimenovani 500 din, Alojz Lunder iz Šmarja (Koper) 500 din, Kopal Jože iz Ljubljane 1000 din, Janko Sever iz Postojne 500 din, S. Z. iz Ljubljane 1000 din in Jože Černejšek iz Razgora 300 din.

Vsem darovavcem iskrena hvala!

PRODAM

zložljiv čebelnjak za 21 AŽ-panjev in točilo na tri sate. — Alojz Bernik, Rakovica 8, p. Zgornja Besnica.

PRODAM

nedograjeno stanovanjsko hišo z brajdami in lepo sončno lego. V račun vzajem 30 do 40 čebeljih družin. Ogled hiše pri Jožetu Černejšku, Razgor 35, pošta Poljčane

KUPIM

ali zamenjam za satnice nekaj rojev. Borštinar, Ljubljana, Medvedova 27

IZLET V PRAGO

na XIX. mednarodni čebelarstki kongres od 12. do 17. avgusta bo stal po dose-danjih informacijah za osebo 38.000 din. Razen tega lahko kupi vsak izletnik še 6 dolarjev za 4500 din. Izleta se lahko udeleže tudi sorodniki in znanci čebelarjev. Zveza sprejema prijave do 15. junija 1963.